

#Doeslief-protocol De Stokland

Een protocol om pesten te voorkomen en
te stoppen.

Inhoudsopgave

1. Het belang van een #Doeslief-protocol	3
2. Sociaal-emotionele ontwikkeling en pesten	4
3. Wat wordt onder pesten verstaan?	6
4. Rollen bij pesten	6
5. Signalen van pestgedrag	7
6. Preventief #Doeslief-beleid.....	8
7. Curatief #Doeslief-beleid	9
8. Online pesten (cyberpesten).....	10
9. Aanspreekpunt.....	12
10. Websites ter informatie	13
Bijlage 1 – Signalen pesten	14
Bijlage 2 – Signaalkaart pesten	15

1. Het belang van een #Doeslief-protocol

De Stokland wil alle kinderen een goede sfeer en veilige omgeving bieden. Dit protocol heeft als doel daaraan mee te helpen.

Sinds 2015 is de wet 'Veiligheid op school' van kracht. De wet wil bijdragen aan de sociale veiligheid van kinderen, leerkrachten en ouders. In de wet worden scholen verplicht om pesten aan te pakken en te voorkomen.

Uit gegevens van de Sociale Veiligheidsmonitor 2018 gaf 10% van de basisschoolleerlingen de groepen 7 en 8 aan gepest te worden, waarbij verbaal pesten het meeste voorkomt. Jongens maken het vaakst gebruik van direct, fysiek pesten. Meisjes maken het vaakst gebruik van relationeel, verbaal pesten.

Ook cyberpesten, pesten via elektronische middelen, is in opkomst. 7% van de basisschoolleerlingen in groep 7 en 8 geven aan online gepest te worden.

Het belang om pesten te voorkomen en aan te pakken blijkt uit de gevolgen van pesten die tot in de volwassenheid kunnen doorwerken.

Allereerst wil De Stokland pesten voorkomen. Als school willen wij dat iedereen zich veilig voelt en met plezier naar school komt. Wij leren onze leerlingen om met wederzijds respect met elkaar om te gaan. Op de Stokland vinden wij het belangrijk dat we aandacht besteden aan relatievorming, persoonlijkheidsontwikkeling en het oefenen van communicatieve en sociaal-emotionele vaardigheden. Onderwerpen als hoe gaan we met elkaar om, rekening houden met elkaar, zelfvertrouwen en omgaan met ruzies en pestgedrag, zijn regelmatig onderwerpen van gesprek in de klas en in ons team.

- Hoe gaan we met elkaar om in onze groep?
- Hoe voel ik mij in onze groep?
- Hoe gaat de omgang met mijn juf/meester?
- Zijn er kinderen die vaak onaardig voor mij zijn?

Ook IPC werkt aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. De competenties welke IPC onderscheidt kunnen ondergebracht worden bij de SEL-competenties, waardoor deze aansluiten op elkaar.

Bij IPC werken leerlingen aan zelfvertrouwen en ontdekken eigen talenten. Ze leren begrip hebben voor elkaar en zich verplaatsen in de belevingswereld van klasgenoten en anderen, dichtbij en ver weg. Leren over normen en waarden is daarbij belangrijk.

Leerdoelen zijn te onderscheiden in vakinhoudelijke, persoonlijke en internationale doelen.

De persoonlijke doelen hebben betrekking op individuele kwaliteiten en karakterkenmerken die van belang zijn voor leren in de 21^e eeuw en zijn aanwezig voor onderzoek, veerkracht, ethiek, communicatie, zorgzaamheid, samenwerking, respect en aanpassingsvermogen.

IPC biedt aandacht aan de ontwikkeling van 21^e-eeuwse vaardigheden. Dit zijn generieke vaardigheden met daaraan te koppelen kennis, inzicht en houdingen die nodig zijn om te kunnen functioneren in en bij te dragen aan de 21^e-eeuwse samenleving. De persoonlijke doelen zijn hierop gebaseerd en vormen de basis voor het IPC-curriculum.

Ook staan principes van Ontwikkelingsgericht Onderwijs, OGO, centraal. OGO legt nadruk op ontwikkeling van de persoonlijke identiteit van leerlingen. De doelstelling van OGO is stimuleren van leerlingen om hun volledige persoonlijkheid te ontwikkelen.

3. Wat wordt onder pesten verstaan?

'Pesten is het herhaaldelijk fysiek en mentaal geweld gebruiken, tegen een persoon die ondergeschikt is aan de pester, waarbij het doel van de pester is de ondergeschikte persoon fysiek of mentaal pijn te doen'.

Het is belangrijk dat leerkrachten bij de verschillende vormen van pesten zichzelf het volgende afvragen:

- Gebeurt het pesten zonder of met onvoldoende redenen?
- Gaat het om een persoon met minder macht?
- Hoe lang is het fysieke en/of mentale geweld al aan de gang?

Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden, te worden onderzocht door de leerkracht en besproken te worden met de intern begeleider!

4. Rollen bij pesten

Pesten is een groepsproces en betrokkenen zijn niet alleen daders en slachtoffers. Meerdere kinderen in een groep dragen bij aan het in stand houden of toenemen van het pestgedrag. Er zijn zes rollen die kinderen kunnen aannemen in pestsituaties.

1. *Het slachtoffer*: het kind dat gepest wordt.
2. *De pester*: het kind dat pest.
3. *Assistent van de pester*: kinderen die horen bij de pester. Zij kunnen ook meedoen aan het pestgedrag.
4. *Bekrachtiger van de pester*: zij geven positieve feedback aan de pester en bekrachtigen zijn gedrag, waardoor de pester zal doorgaan met het pestgedrag.
5. *Buitenstaander*: zij houden zich buiten de pestsituaties. Zij willen er niet bij betrokken raken.
6. *Verdediger van het slachtoffer*: zij kiezen de kant van het slachtoffer. Zij troosten en steunen het slachtoffer.

Rollen bij pesten zijn vaak dynamisch. Kinderen kunnen ook wisselen van rol. Om pesten aan te kunnen pakken is het belangrijk om te weten hoe het groepsproces werkt en welke kinderen in de klas welke rol hebben. Het is de taak van de leerkracht om te weten hoe het groepsproces in zijn/haar klas werkt.

5. Signalen van pestgedrag

Signalen van pesten zijn grofweg te onderscheiden op drie niveaus:

1. Herkennen van een gepest kind.
2. Herkennen van een kind dat pest.
3. Herkennen van pestgedrag in de klas.

In bijlage 1 vindt u een lijst met signalen van pestgedrag, onderverdeeld in bovenstaande drie niveaus. Het is belangrijk om te realiseren dat één enkel signaal niet meteen op pesten hoeft te duiden, maar dat de signalen in combinatie moeten worden gezien met hoofdstuk 3, 'Wat wordt onder pesten verstaan?'.

Op basisschool de Stokland hebben de leerkrachten de signaalkaart pesten in de planmap zitten. Hierop staan de belangrijkste signalen beschreven. Op de achterkant van de kaart staat per signaal een uitgebreidere beschrijving. In bijlage 2 kunt u de signaalkaart vinden.

Om pesten te signaleren maken wij gebruik van de volgende drie methodes:

- *Individuele gesprekken met leerlingen*: het gesprek wordt genoteerd in Parnassys.
- *Sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem ZIEN!*: dit signaleringsinstrument heeft een leerling en een leerkrachtgedeelte. In groep 3 t/m 8 wordt ZIEN! ingevuld door de leerkracht. In groep 6 t/m 8 wordt ZIEN! ook ingevuld door de leerlingen.
In groep 1/2 wordt gebruikt gemaakt van KIIK!.
ZIEN! wordt met ouders besproken tijdens de sociaal-emotionele oudergesprekken die worden gehouden rond de periode oktober/november.
De ingevulde ZIEN! vragenlijsten worden door de leerkrachten met de IB-er besproken en zo nodig wordt een plan van aanpak opgemaakt.
- *De sociokring*; op vrijdag na de kleine pauze wordt er in elke klas een sociokring gehouden. Hierin worden de leerlingen gemotiveerd om samen te praten over zaken die beter zouden kunnen in de klas. Er wordt dan één verbeterpunt uitgekozen waar de komende week/weken aan gewerkt gaat worden. Dit verbeterpunt wordt op het verbeterbord geschreven zodat het ook zichtbaar is in de klas.

Bovenstaande methodes kunnen naast elkaar ingezet worden om pesten te signaleren. Via deze signaleringsinstrumenten wordt gekeken vanuit de leerkracht, het kind en de ouders.

6. Preventief #Doeslief-beleid

Ons eerste doel is pestgedrag voorkomen. De volgende actiepunten zijn daarop gericht:

Actiepunt 1

Er worden activiteiten gedaan met de hele groep. Hierbij dienen de Gouden Weken als uitgangspunt en is het belangrijk dat de leerkrachten elkaar activiteiten aanreiken om zo met en van elkaar te leren. Activiteiten gericht op de relatie tussen leerlingen en de leerkracht-leerling relatie verminderen het risico op pesten.

Tevens zal gebruik gemaakt worden van een programma voor sociaal-emotioneel leren. In de huidige situatie zal dit voor het huidige schooljaar, 2020-2021, nog Leefstijl en GDO zijn, waar naar verwachting overgegaan zal worden op IPC, wellicht in combinatie met Leefstijl en/of GDO.

Actiepunt 2

Er worden afspraken gemaakt op vier niveaus: groepsafspraken, school- en teamafspraken en afspraken met Korein.

- Groepsafspraken: de leerkracht maakt met de groep afspraken over de omgang met elkaar.
- School- en teamafspraken: het team formuleert een aantal gedragsverwachtingen waar leerlingen zich aan dienen te houden in en rondom de school. Deze worden zichtbaar gemaakt voor de leerlingen in de school. Aan het begin van het schooljaar wordt een aantal weken extra aandacht besteed aan deze schoolafspraken.
- Afspraken met Korein: de schoolafspraken worden gecommuniceerd met Korein. Er wordt een gezamenlijk gesprek gevoerd met Korein over wat de afspraken inhouden, zodat zij deze afspraken na schooltijd ook kunnen naleven.

Bij de groeps- en schoolafspraken is het van belang dat het gewenste gedrag wordt benoemd en zichtbaar wordt gemaakt voor de leerlingen en dat leerkrachten dit gedrag naleven.

Actiepunt 3

Middels een informatieavond worden ouders geïnformeerd hoe wordt omgegaan met conflicten/pestgedrag. Deze informatieavond wordt in week 1 van het nieuwe schooljaar gehouden in de groepen 1 t/m 8. Ons preventieve en curatieve #Doeslief-beleid, evenals de GDO afspraken worden tijdens deze informatieavond met de ouders besproken, zodat zij allen op de hoogte zijn hiervan.

Door de bovenstaande actiepunten is er aandacht voor preventief handelen door de hele omgeving. Ouders, leerlingen, leerkrachten en binnenschoolse samenwerkingspartners worden allen betrokken om pestgedrag te voorkomen. Het combineren van deze aanpakken zal het risico op pestgedrag verminderen.

7. Curatief #Doeslief-beleid

Op het moment dat pestgedrag wordt gesignaleerd worden de onderstaande stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht het pestgedrag zo snel mogelijk af te laten nemen.

Stap 1

Er wordt apart gesproken met de gepeste en pester. Tijdens het gesprek wordt al naar mogelijke oplossingen gezocht. Het gesprek wordt genoteerd in Parnassys.

De intern begeleider wordt geïnformeerd over het pestgedrag en er wordt een plan van aanpak opgesteld. Dit plan van aanpak wordt genoteerd in Parnassys onder het kopje 'plannen'.

Stap 2

Ouders van zowel de pester als gepeste worden geïnformeerd over het pesten en het plan van aanpak middels een oudergesprek. Dit gesprek wordt genoteerd in Parnassys.

Stap 3

De directie en teamleden worden geïnformeerd over het pestgedrag en er vindt uitwisseling plaats over het plan van aanpak.

Stap 4

De leerkracht houdt 'een vinger aan de pols' door wekelijks korte gesprekken te voeren met zowel de gepeste als de pester. Ouders worden op de hoogte gehouden van de voortgang middels een bericht via Ouderportaal, dit is niet wekelijks nodig.

De leerkracht houdt de intern begeleider op de hoogte van de voortgang.

De voortgang wordt in het plan van aanpak in Parnassys gemonitord.

Stap 5

Het lesprogramma in de klas wordt aangepast en er wordt meer aandacht besteed aan groepsvormende activiteiten. Hierbij is het van belang dat de veiligheid van de gepeste voorop gesteld wordt.

Stap 6

Na een periode van een x aantal weken, wordt de aanpak geëvalueerd middels een vervolgesprek met de pester en gepeste en een bericht via het Ouderportaal naar de ouders. Dit alles wordt genoteerd in het plan van aanpak in Parnassys.

Het spreken met de pester en gepeste en de communicatie met ouders en collega's is belangrijk in het handelen van leerkrachten voor een effectieve aanpak van pesten.

De intern begeleider geldt als aanspreekpunt voor de leerkrachten wat betreft het handelen en de aanpak in de klas. De leerkracht zorgt ervoor dat de intern begeleider op de hoogte blijft van de stand van zaken.

8. Online pesten (cyberpesten)

In 2018 gaf 7% van de basisschoolleerlingen in groep 7 en 8 aan online gepest te worden. Daarom dat in dit protocol een extra hoofdstuk is opgenomen wat betreft online pesten.

In hoofdstuk 3 van dit protocol hebt u kunnen lezen wat onder pesten wordt verstaan. Dit kan gelinkt worden aan online pesten op de volgende punten:

- Bij online pesten is de machtsongelijkheid technologisch van aard. Dit kan o.a. betekenen dat de pester beter technisch onderlegd is dan de gepeste.
- Bij online pesten kunnen andere internetgebruikers de informatie verder verspreiden. Het wordt daardoor bemoeilijkt het kwetsende document van het internet af te krijgen, waardoor de gepeste er langdurig hinder van kan ondervinden.
- Bij online pesten hebben de daders de intentie het slachtoffer te kwetsen.

Voor leerkrachten is online pesten soms lastig te signaleren. Dit veelal omdat het achter 'schermen' en thuis plaats vindt. Het is daarom van belang dat ouders thuis controle hebben over het internetgedrag van hun kind en op de hoogte zijn wat hun kind op het internet doet.

Het contact tussen leerkrachten, ouders en intern begeleider is hierbij ook belangrijk. Een goede afstemming tussen hen zal zorgen dat het online pesten aangepakt kan worden.

Op basisschool De Stokland proberen wij online pesten op de volgende manieren aan te pakken en te voorkomen:

- We investeren in mediawijsheid: vanaf groep 5 wordt er met de kinderen gesproken over veilig internetten en sociale media. Afspraken hierover zijn vastgesteld in het internetcontract dat wordt ondertekend door de groepen 5 t/m 8. De bovenbouw doet mee aan de 'week van de mediawijsheid', waarin o.a. het spel Mediamasters wordt gespeeld. Leerlingen worden door leerkrachten en ICT-ers geïnformeerd over risicovol gedrag op het internet en de gevolgen van dit gedrag, zowel gevolgen voor de pester als de gepeste.
- In het internetcontract staan de schoolafspraken m.b.t. internet- en telefoongebruik op school. Deze afspraken worden aan het begin van het jaar uitgelegd door de groepsleerkrachten en ondertekend door de leerlingen van de groepen 5 t/m 8.

Wordt online pesten gesignaleerd in de klas, dan worden de stappen uit het curatieve #doeslief-beleid (hoofdstuk 7) gevolgd.

Wat kunt u van ons verwachten en wat verwachten wij van u?

Allereerst moet online pesten een gedeelde zorg zijn van school en ouders. Als wij merken dat bijvoorbeeld Whatsapp invloed heeft op de groep, dan besteden wij daar in de groep aandacht aan door het gesprek met kinderen aan te knopen. Wij adviseren de leerlingen daarnaast om het tegen een volwassene/leerkracht te zeggen als ze iets zien gebeuren op sociale media dat niet kan.

Het is de verantwoordelijkheid van ouders dat zij eens in de zoveel tijd kijken op apps, de chatgeschiedenis downloaden, etc. Als school zijn wij niet degene die uw zoon/dochter aan moeten spreken op het online gedrag. Tevens is het belangrijk dat u met uw zoon/dochter over online gedrag praat. Wat doe je als je het echt niet leuk vindt wat er gebeurt?

Wilt u een app blokkeren op de telefoon van uw zoon/dochter, dan kan dat met de app 'Familylink'.

Doordat zowel school als u het gesprek aan gaat met de kinderen hopen wij online pestgedrag te voorkomen.

De volgende activiteiten worden gedurende het schooljaar ondernomen m.b.t. online pesten:

Wat	Wanneer	Wie	Organisatie
Bespreking activiteiten m.b.t. online pesten	Eerste bouwvergadering van het schooljaar	Groepen 1 t/m 8	Werkgroep benadert de bouwcoördinatoren om dit punt op de agenda van de eerste bouwvergadering te zetten.
Internetcontract Uitleg + ondertekenen	Eerste twee weken schooljaar	Groep 5 t/m 8.	Ruud maakt in de eerste twee weken van het schooljaar een afspraak met de desbetreffende leerkrachten om het internetcontract in de klas te bespreken.
Week tegen pesten	September	Groep 1 t/m 8	Werkgroep vraagt posters aan en levert lessuggesties. Leerkrachten besteden er minimaal 1 les aandacht aan.
Les online pesten 'WhatsHappy'	September	Groep 6 t/m 8	Zie sharepoint → organisatie → werkgroepen → seo → pestprotocol voor de lesbrief en het bijbehorende werkblad.
Film 'Spijt'	Eind september/begin oktober	Groep 8	Leerkrachten groep 8 regelen dit onderling.
Week van de mediawijsheid - o.a. Mediamasters	November	Groep 6 t/m 8	ICT'er meldt de Stokland aan voor de week van de mediawijsheid. Lessuggestie: digitaal lesprogramma van leefstijl.
Lessenserie 'It's up to you'.	Januari/februari	Groep 7	https://www.itsuptoyou.nu/ Inlog Gebruikersnaam: a.schmeink@skpo.nl Wachtwoord: groep7!!
Gastles bureau Halt over online veiligheid en cyberpesten.	Maart/april	Groepen 7 en 8	Werkgroep neemt aan de start van het schooljaar contact op met bureau Halt voor een afspraak.

9. Aanspreekpunt

De volgende personen zijn aanwezig als aanspreekpunten wat betreft pestgedrag.

Leerkrachten

Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor ouders als zij zorgen hebben rondom pestgedrag m.b.t. hun zoon/dochter.

Vertrouwenspersoon

Jeanne van de Ven is de vertrouwenspersoon op onze school. Kinderen kunnen gesprekken met haar aanvragen als zij hier behoefte aan hebben.

10. Websites

Websites ter informatie

De volgende websites geven meer informatie over (online) pesten en pestgedrag.

<https://www.schoolenveiligheid.nl/>

<https://www.stoppestennu.nl/>

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/veilig-leren-en-werken-in-het-onderwijs/veiligheid-op-school>

<https://www.pestweb.nl/>

<https://www.weektegenpesten.com/>

<https://www.leefstijl.nl/>

<https://www.mediawijsheid.nl/onlinepesten/>

<https://www.kennisnet.nl/publicaties/werken-aan-digitale-geletterdheid-van-visie-naar-praktijk/#c1036>

<https://www.hetklokhuis.nl/onderwerp/pesten>

www.nji.nl

www.itsuptoyou.nu

www.veiliginternetten.nl

Websites over trainingen e.d.

Bent u op zoek naar informatie over trainingen, cursussen, e.d. voor uw zoon/dochter, neem dan eens een kijkje op de volgende websites:

<https://www.spectrumbrabant.nl/>

<https://www.kinderbospraktijk.nl/>

<https://www.praktijk-puur-zijn.nl/>

<http://www.playingforsuccesseindhoven.nl/>

Bijlage 1 – Signalen pesten

Signalen voor het herkennen van een gepest kind:

- Het kind heeft een minderwaardigheidsgevoel.
- Voelt zich alleen.
- Het gaat minder goed op school.
- Is bang om naar school te gaan, wil niet naar school.
- Bang om nieuwe vrienden te maken.
- Slaapt slecht, bedplassen en nachtmerries.
- Voelt zich somber.
- Gaat op den duur geloven wat pesters over hem/haar zegt.
- Opvallende gedragsveranderingen.
- Opvallende daling van cijfers.
- Lichamelijke klachten zonder medische oorzaken.
- Trekt zich terug en kan extreme verlegenheid ontwikkelen.
- Mindere concentratie, wat weer zorgt voor een daling van cijfers.
- Hangt vaak aan volwassenen die hij/zij vertrouwt.
- Vertelt niets over school.
- Ligt vaak buiten de groep.
- Thuis driftbuien of stemmingswisselingen.
- Blauwe plekken en schaafwonden.
- Gebruikt in tekeningen vaak donkere kleuren of geweld.
- Heeft een kleinerende bijnaam en is het mikpunt van grappen.
- Wordt telkens als laatste gekozen of mag niet mee doen.
- Kind waar niemand naast wil zitten.
- Is vaak alleen tijdens de pauzes.
- Is vaak afwezig of ziek.

Signalen voor het herkennen van een kind dat pest:

- Ze worden soms buitengesloten.
- Zijn niet altijd populair.
- Vinden het moeilijk om vrienden te maken.

Signalen voor het herkennen van pestgedrag in de klas:

- Er hangt een ongezellige sfeer.
- Door de slechte sfeer halen sommige kinderen slechtere cijfers.
- Klasgenoten voelen zich schuldig omdat ze vinden dat ze iets tegen het pesten moeten doen, maar ze durven dit niet omdat ze bang zijn om zelf gepest te worden.

Signaalkaart pesten: de 6 pest-alerts!

1 Let op signaalgedragingen

2 Kijk naar rol-vastheid

3 Smartphone wordt vriend of vijand

4 Er is geen schuldgevoel of verzoening

5 Het is fysiek grensoverschrijdend

6 Herhaald plagen is pesten

Tip

1 Weg met vooroordelen

Alle leerlingen kunnen slachtoffer zijn van pesten, dus weg met vooroordelen dat alleen de kneusjes gepest worden. Ook de jongen die goed kan sporten of het meisje dat populair is, kan slachtoffer zijn van pesten. Het standaardprofiel van een slachtoffer of dader bestaat niet!

2 Neem signalen serieus

Als leerlingen aangeven dat ze gepest worden of wanneer ouders hiervan melding maken in school, neem deze signalen dan serieus. Ook al heb je het pesten niet kunnen waarnemen, het betekent niet dat er niet gepest wordt. Het is voor leerlingen vaak lastig om toe te geven dat ze gepest worden, dus elk signaal moet serieus genomen worden. Bovendien kan pesten zo subtiel zijn dat slechts weinig leerlingen het waarnemen, daardoor kan het lijken dat het niet voorkomt.

3 Doe onderzoekjes en testjes

Leerlingen weten vaak goed wie door wie gepest wordt in de klas. Je kunt kleine onderzoekjes en testjes doen om er achter te komen wat leerlingen weten. Natuurlijk kan het beeld dat leerlingen hebben vertekend zijn, maar het kan goede aanwijzingen bevatten.

Pestgedrag is vaak moeilijk te herkennen. Deze 6 'alerts' kunnen helpen om alert te zijn op pestgedrag. Het betekent overigens niet dat er niet gepest wordt als er op alle alerts negatief wordt geantwoord. Maar zelfs bij één positief antwoord is het tijd voor extra aandacht en misschien wel maatregelen.

Deze kaart is bedoeld om je te helpen om belangrijke signalen niet over het hoofd te zien.

Leerlingen die gepest worden, vertonen soms signaalgedrag. Dit kunnen onschuldige gedragingen zijn die aangeven dat er stress is: duwen, sla, vreemd praten, op eens druk met iets bezig zijn, dromen. Maar het kunnen ook ernstige signalen zijn zoals vaak ziek zijn, bukklechten of zelfbeschadiging. Vaak proberen leerlingen die gepest worden sociale groepen te vermijden waarin ze het risico lopen om gepest te worden. Deze vermijding noemen we vluchtgedrag. Voorbeelden zijn: alleen lunchen, langdurig toiletbezoek, in de gang blijven hangen of snel weg na schooltijd.

1 Let op signaalgedragingen

Bij pesten heeft iedereen zijn vaste rol, dit in tegenstelling tot plagen. Als iets een plager(tje) lijkt, kijk dan eens of het altijd dezelfde is die plaagt en altijd dezelfde die moet incasseren. Bij pesten zien we ook altijd meelopers en omstanders. De pester staat meestal niet alleen, de gepeste wel. Wees je ervan bewust dat pesten niet altijd uit grote gedragingen bestaat, soms is het een stemmetje imiteren of iemand nadoen, maar altijd in dezelfde rollen.

2 Kijk naar rol-vastheid

Afwijkend gedrag ten aanzien van de telefoon kan een signaal zijn. Als de leerling extreem zijn telefoon afschermend voor anderen of ontwijkend gedrag vertoont als het gaat over activiteiten op internet kan er sprake zijn van cyberbullying. Ook non-verbale signalen (stemmingswisseling) tijdens het gebruik van de telefoon kunnen een waarschuwing zijn.³¹

3 Smartphone wordt vriend of vijand

Leerlingen maken ruzie, dit hoort erbij, maar vaak hebben leerlingen na afloop een schuldgevoel of zoeken ze naar een manier om te verzoenen. Elkaar voor een aantal dagen ontwijken kan ook een manier van verzoening zijn. Bij pesten zien we dat de pester meestal niet wil verzoenen en ook niet begrijpt waarom. Schuldgevoel ontbreekt omdat het slachtoffer het in zijn ogen verdient. Zie je dat leerlingen conflicten hebben, maar geen toenadering zoeken dan is er misschien iets aan de hand.

4 Er is geen schuldgevoel of verzoening

Pesten is soms letterlijk fysiek grensoverschrijdend en als iemand te dicht in de buurt komt kan dat bedreigend zijn. Pesters gaan deze grens vaak subtiel over door het slachtoffer even te duwen in het langlopen terwijl ze boeken uitdelen, de weg te blokkeren, onder de tafel met de voeten tegen de stoel te duwen en soms door heel dicht op de ander te staan. Fysiek grensoverschrijdend kan ook op afstand door de ander aan te staren terwijl het slachtoffer alles doet om de blik te ontwijken.

5 Het is fysiek grensoverschrijdend

Vaak wordt negatief gedrag afgedaan als een plager(tje). Als het een herhaling is dan gaat het duidelijk om pesten. Een plager(tje) is leuk als het eenmalig is. Herhaling kan ook voorkomen omdat niet één leerling een geintje uithaalt, maar meerdere leerlingen hetzelfde geintje uithalen met hetzelfde slachtoffer. Heb je een geintje vaker gehoord: stop het!

6 Herhaald plagen is pesten

Radboud Universiteit

Voor onze contactgegevens zie: www.pestkoppenkop.nl

Disclaimer: Deze kaart is slechts een hulpmiddel voor scholen en leerkrachten. De makers kunnen niet garanderen dat elke vorm van pesten hierdoor herkend of voorkomen wordt. De intentie is de professionaliteit van de leerkracht te ondersteunen en daarom kunnen de makers niet aansprakelijk gesteld worden voor de gevolgen van het gebruik van deze kaart.

Copyright Apemanagement® Eijden en Praktikon, Nijmegen.

Deze kaart mag zonder toestemming gekopieerd en verspreid worden mits met bronvermelding. De teksten en plaatjes mogen niet door derden voor commerciële doeleinden gebruikt worden.

³¹ Ingrid voor Cyberbullying ontleent aan www.cyberbullying.org.